

Sisdoallosiudu

Olggosaddi
Oahpahus- ja kulturministeriija

Prentosa beaivemearri
2.3.2012

Dahkkit (doaibmaorgáanas: doaibmaorgána namma, ságajodiheaddji, cálli) Sámegiela ealáskahtinprográmma ráhkadeami bargojoavku Ságajodiheaddji: Mikko Cortés Téllez Cállit: Ulla Aikio-Puoskari, Maija Innola, Leena Nissilä, Kaarina Vuolab-Lohi	Prentosa šládjia Oahpahus- ja kulturministeriija bargojoavkomuituhančállosat ja čielggadusat Doaibmagohčosa addi Oahpahus- ja kulturministeriija Doaibmaorgána ása-hanbvm Dnr 24.9.2010 61/040/2010
--	--

Prentosa namma (maiddái ruotagielat)

Doaibmabidjoprográmma sámegiela ealáskahtima várás

Prentosa osat Muittuhančála + mildosat

Čoahkkáigeassu

Oahpahus- ja kulturministeriija ásahan bagrojoavkku bargun lei árvvoštallat sámegiela dili ja dan buorideapmin dahkon doaibmabijuid buot Suomas hálloin golmma sámegiela oasil sihke árvvoštallama vuodul ráhkadir evttohusa oppalaš ja guhkálmas sámegiela ealáskahtinprográmmman.

Suoma sámiid lohkumeari, eatnigiela ja ássanbáikegotti guoski diedut čohkkejuvvorit juohke njealját jagi lágiduvvon sámediggeválggaid oktavuođas. Jagi 2011 sámediggeválggaid oktavuođas ráhkaduvvon statistikhka miede sápmelaččat ledje oktiibuođ sullii 10 000. Sis sámiid ruovttuguovllu olggobealde ja olgoriikkain ásse sullii 65 %. Statistikhkaid miede sámiid ollesmearri lea jagi 1970 rájes lassánan eanetgo guovtgeardásazžan, muhto sámegiela eatnigiellan almmuhan olbmuid lohkumeari lea njedjan buot golmma sámegiela buohta.

Vuoddolága miede sámiin lea emiálbmogin vuogatvuohta doalahit ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra. Sámi giellalágas sihkkarasto sámiid vuogatvuohta geavahit iežaset giela virgeoapmahaččain sihke ásahuvvo almmolaš váldái geatnegasvuohta ollašuhttit ja ovddidit sámiid gielalaš vuogatvuodaid. Sámi giellalágá doaibmevašvuodas dahkon čilgehusa miede virgeoapmahaččain leat goittotge ain oalle uhcán sámegiela máhttit ja giela geavaheapmi lea uhcánaš.

Sámegiela ealáskahtima várás leat manjumuš jagiin ollašuhton mánngat doaibmabijut, muhto dahkon doaibmabijut eai vel dákkit sámegiela sealuma. Buot Suomas hálloin sámegielaid sajádat lea ain áitativuloš. Dáin nuortalašgiella ja anárašgiella leat duodalaččat áitativuloš gielat. Bargojoavku anii guovddáš hástalussan giela ealáskahttimis doarvái buori sámegiela ja sámegielat oahpahusa ja beaivedikšuma sihkkarastima, sámiid eretfárrrema sámiid ruovttuguovllus, mii lea dárkuhan sámegielaid lunddolaš gielageavahanbirrasiid geahppáneami sihke sierra surgiid dohkálaš ja sámegiela doarvái máhtti ámmátolbmuid vátnivuoda.

Bargojoavkku oainnu miede sámegiela ealáskeapmi eaktuda čuovvovačča: 1) beaktilis giela ealáskahttindoaibman gávnahnáuvvon giellabeasedoiba stádásmuvvá ja viidu ja maiddái beaivedikšun lea fállun lága eaktudan vugiin; 2) sámegiela oahpahus ovddiduvvo olles riikkas ja sámegiela oahpahusa doarju vuogádat, mii ávkkástallá gáiddusoktavuođaid, váldojuvvo atnui; 3) skuvlenvuogádat buvttada dálá eanet ja májggabealágeabbot sámegiela máhti sierra surgiid ámmátolbmuid doaibmat erenomážit oahpahus- ja áššeħasbálvalanbargguin; 4) nuortalašgiela ealáskahttimis doarvái ollašuhttojít sierradoaimmat, vuoi giela geavaheapmi ja studeren lassánit; 5) sámi giellálhka ollašuvvá dievasmearálaččat sámiid ruovttuguovllus ja virgeoapmahaččat ovddidit sámegiela geavaheami aktiivvalaččat; 6) sámegielat radio-, tv- ja internet-sisdoalut lasihuvvovit mearkkašahttiláhkai; 7) sámegiela gáhtten, vurken ja dutkan ovddiduvvo ja dutkanbohtosat ja -materiálat leat álkkit ávkingeavaheamis; 8) sámedáidaga ja kultuvrra doarjia lasihuvvo 9) sámegiela ja kultuvrra doarju rájáid rasttildeaddji ovttasbargu lea stádásmuvvan ja ráhkada odđa nana sámegielat birrasiid. Bargojoavku evttoha válljejuvvon guovddášáššiide mánngaid konkrehtalaš doaibmabijuid.

Guovddášsánit (áššesánit)

Ráiddu namma ja nummir Oahpahus- ja kulturministeriija bargojoavkomuituhančállosat ja čielggadusat 2012:7	ISSN-L 1799-0327 ISSN 1799-0327 (prentejuvvon) ISSN 1799-0335 (Neahttapreanttus)	ISBN 978-952-263-118-3 (njađdon) 978-952-263-121-3 (PDF)
Ollessiidomearri 70	Giella suomagiella	Haddi
Juohkki Kopijyvä Oy		Luhtolašvuohta almmolaš
Goasttideaddji Oahpahus- ja kulturministeriija		